

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

GRUNDLAGD AF

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

FRITHIOF HELLBERG

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE: JOHAN NORDLING.

UNDER TRICOLORENS HÄGN I PARAGUAY.

En svenskas upplevelser under revolutionen.

I SOMRAS, medan andra Stockholmsjournalister lågo ute på semester eller skötte den dagliga gärningen på de något sommarslöa redaktionerna, befann sig en medlem af kåren och därtill en kvinnlig, nämligen fröken Ida Bäckmann, på en expedition nere i de små halfciviliserade republikerna i Sydamerika och genomlefde den paraguayska revolutionens alla faror och fador. Som den på en gång modiga personlighet och vakna skickliga journalist hon är, höll hon sig ständigt tappert i aktionslinjen, och därför har också hennes skildring af en revolution på nära håll fått en lukt af krut och blod, förutom den liflighet och humoristiska touche, som alltid utmärka Ida Bäckmanns stil.

“REVOLUTION I ASUNCION,” ropade man mot mig, då jag i morgongryningen den 2 juli kom ridande från den skandinaviska kolonien Elisa på väg till huvudstaden.

“— Revolution! — revolution!” — ljöd det i alla tonarter omkring en. Det fyllde ens öron, det trängde sig in i ens blod, det jäste som ungt vin i ens tankar. Man blef ett med allt hvad detta ord inneslöt i sig af lif och död, af tillintetgörande och pånyttfödelse, af förhoppningar och förtviflan — kortligen man tömde med detta vin det starkaste extrakt af fullödigt lif, som någonsin framräckts åt en dödlig.

Jag böjde mig ned öfver min häst, som darade af förskräckelse för den larmande hopen, och ett lätt slag af ridpiskan förmådde honom att i galopp spränga mot staden. Förbi afspärrade vägar under kulregn och kanondunder nådde jag slutligen mitt hotell. På balkongen där stodo bland de andra gästerna den högreste ståtliga franske ministern och bredvid honom hans fru, en liten späd danska, ofta ansedd för att vara en syster till de båda små kraftiga gossar, som nu klängde sig fast vid henne.

Knappt fick hon se mig, förrän hon rusade ned för trapporna, hälsande mig med orden: — “Jag väntade, att ni skulle komma tillbaka, krig och farligheter förskräcka ej oss nordbor — för att tala fullt uppriktigt roar det oss.”

Jag skrattade — hon såg helt upplifvad ut, och jag förstod, att jag i henne skulle få en god kamrat.

“Är det första gången ni hör kanonskott, som afse att döda?” frågade jag.

Hon nickade. — “Det låter ståtligt — stortadt; man skälver af ifver att på något sätt få delta i det som sker.”

Jag log för mig själf åt hennes ord — den känsla, som hon så riktigt beskref, försvinner tyvärr ganska snart, något som jag emellertid ansåg onödigt att upplysa henne om. Jag

FRANSKE MINISTERN I PARAGUAY MR JEAN FABRE MED FAMILJ SAMT FRÖKEN IDA BÄCKMANN (X) DAGEN EFTER REVOLUTIONENS AFSLUTANDE.

Den lyckliga barndoms-tiden.

Af Sophie Elkan.

(Forts. och slut.)

HANS NÄSA flög i blod, men John kunde inte tåla att se blod, och i samma ögonblick den första droppen föll på handen, segnade han dödsblek ner på en stol.

»Nej se, arfprinsen dånar för lite näsblod,» ropade en af gossarna.

»Nu skall jag passa på och slå vatten öfver honom, han tål inte vatten,» ropade en annan.

De två bröderna Kåhre stodo och plockade och refvo bland äggen, när John väcktes till medvetande af det kalla vattnet, som ur ett på bordet stående krus hälldes ner för hans rygg.

»Nidingar,» skrek han och brast i gråt.

Det blef till ett skrik och jubel från alla håll. Gossarna öfverbjödo hvarandra i elakheter.

»Se på pappas lilla gosse, han gråter!»

»Gråter han, så köper pappa honom en ny ponny för att trösta honom.»

»Eller en ny juvelring.»

»Eller ber honom skjuta sönder ännu en krona.»

»Se här, John, har du pistolerna!»

»Stackars lille John, det var inte något farligare än lite vatten, men det svider i skinnet för den som inte är van.»

»Ge honom fästmon i famn, så tröstar han sig!»

»Bara han inte förskjuter henne, nu när hon mist svansen.»

John svarade ej. Han försökte att inte höra och att inte se. Några gossar hade kommit i tvist öfver äggsamlingen och började bombardera hvarandra med äggen, hvilkas bräckliga skal ögonblickligen krossades.

»Låt bli dem, låt bli dem,» ropade John och slog ursinnigt omkring sig för att nå fram till de stridande.

»Han har rätt, gossar, inte skola vi slåss med ägg, vi ha ju stenar här till hands,» ropade unge Vingård, i det han öppnade en annan låda. »Det är ju en känd sak, att ingen i Göteborgs stad är så stenrik som John Hall och hans son, unge John.»

Det knackade på dörren till Johns rum, och en sträf men vänlig röst, som gossarna alla igenkände, ropade utanför:

»Det är roligt höra, att ni roa er, därför äro ni här, ser ni, ni få hålla så mycket stoji ni önska på Johns födelsedag. Men nu skola ni komma in i röda salongen och dricka ett glas för Johns välgång.»

Det hade plötsligen blifvit dödyst i rummet. Gossarna sågo förlägna på hvarandra, och unge Vingård lade tillbaka stenarna, som han höll i handen.

»Det är sant, det är din födelsedag, John, det hade jag så när glömt. Du skall väl vara glad på din födelsedag och inte sitta där och tjura. Vi skola bära dig på gullstol in i röda salongen.»

John spjärnade emot, så mycket han förmodde, men de två största gossarna lyfte upp honom och buro honom på sina händer ut i den nästgränsande salongen, där allä vaxljusen i amplarna och kandelabrarna voro tända. De andra gossarna följde efter i högtidlig marsch två och två, som de voro vana vid från föregående tillfällen.

Ett festligt smyckadt bord med bål och tårtor stod uppdukadt i rummet. Fru Hall öste med den stora silfversleffen upp bischoffen ur bålen i de fint slipade glasen. Den tioåriga, hvitklädda Kristina, för hvilken alla

Idun

LYDIA STILLE:

HVAR FINNS DU?

DET BORDE FINNAS *en* i vida världen, som tänkte mina tankar under färden och tydligt, när han läste detta kände: Hon är min drömsjäls enda, rätta frände.

Det borde finnas *en* bland millioner, som kände samma håg och samma trängtan, som delade den underbara längtan, när själen sänkes i ett svall af toner.

Det borde finnas *en* på jordens rund, hvars tankar smälte samman helt med mina, som kände med min själ i samma stund och sammanknöt de trådar aningsfina.

Det sägs det finnes en — hvar finns du då? Det är nog blott en gammal fåvitsk sägen, att vi få möta sist på allfarvägen den själ, som helt vår egen skall förstå.

Hvar finns du då — du själens andra hälft? Du vandrar frågande kring världen vida. För dig är lifvet intet i sig själf, du söker tvillingsystem sent och tida.

Så vandra du och jag på lifvets bana och söka fåfängt själens enda vän. Han glider tyst förbi, när minst vi ana, vi mötas och ses aldrig mer igen.

de vilda gossarna brunno, bjöd omkring glaset med en täck och lustig nigning. Vid bordets långsida stod John Hall, rak och sirilig, och betraktade med strålrande ögon de unga, som buro hans afgudade son på sina armar.

Lilla Kristina sträckte sig på tå för att nå upp med glaset till sin högt uppsatte bror, men det lyckades henne ej.

John Hall tog själf glaset från henne och räckte det åt John.

»Drick dina kamrater till, och tacka dem för den vänskap de skänka dig,» sade han med rörd stämma.

»Lefve John Hall!» ropade gossarna och klingade med John.

Gossens hjärta klappade hårdt. Han tänkte på hur pinad, öfvergifven och hånad han nyss varit därinne.

Ingen pinades som han, och ingen firades som han. »Det är därför att jag är rike Hallens son,» tänkte han med vämjelse och bitterhet, medan han tömde glaset i botten och sedan slungade det mot väggen, så att det krossades i små smulor.

Ännu ett ord om våra räddningshem.

I BÖRJAN AF detta år tilläts det mig att inför Iduns läsarinor framlägga behovet och önskemålet af att få till stånd ett »öfvergångshem» för fallna kvinnor.

Förslaget möttes af välvilja och rätt mycket intresse, ehuru, kära Iduns läsarinna, jag just ej kan säga, att *du* personligen gjorde så mycket för att föra fram idén. Men det är en gång så, att du, som sitter i ditt varma, ombonade hem, gärdad och skyddad af kärlek och omvårdnad på alla sidor, du har nog litet svårt att få en verklig, lefvande förståelse af dem, som aldrig fått dessa förmåner på sin lott.

Jag känner en ung flicka. Hon är nu 18 år, hennes far var en förfallen drinkare, som tidigt afvek från hemmet. Modern, äfven hon en drinkerska, måste för att uppehålla sig och sin lilla dotter dagligen arbeta utomhus. Den lilla var således ständigt lämnad ensam och sökte och fann sin förströelse — på gatan. Så växte hon upp utan att någonsin hafva erfårit ett hems ordnade vanor, och med dryckenskapsbegäret så att säga medfött i blodet, har hon nu vid aderton års ålder tvenne starka passioner, hvilka helt behärska henne — brännvin och cigarretter. Då hon är drucken, hänger hon sig äfven åt ett tygellöst nattlif. Hvem vågar döma henne och hennes många olycksstrar? Om någon skulle dömas, så borde vår dom träffa samhället, hvilket ej i tid träder hindrande emellan för ett dylikt sköflande af unga kvinnolif. Samhället, det är du och jag och vi alla!

Men det var icke egentligen detta som jag ville säga med dessa rader, utan jag har något mycket gladare att tala om. Jag ville nämligen berätta för dig, att *nu* hafva vi verkligen fått det där efterlängttade lilla Hemmet och vi vänta att en af de närmaste dagarna få taga emot den första skyddslingen, direkt utkommen från fängelset.

Nog måste det tyvärr medgifvas att mycket har afprutats på den glada, soliga drömbilden jag sist talade om, ja, t. o. m. badrummet ha vi måst slopa, ty allt sådant kostar pengar, pengar och åter pengar, och sådana är det just ej så godt om i våra dagar. Men vi äro ändå så glada och tacksamma för det lilla Hemmet, sådant det nu ter sig. Frikostiga personer hafva fullt möblerat det och detta var ju en stor hjälp. Men ännu ser det litet »naket» ut, ty där saknas ljusa glada dukar, öfverkast och några treffliga golfmattor samt en del sådana där »odds and ends», som vi kvinnor sätta ett så stort värde på och hvilka så mycket bidra till att göra ett hem till ett hem. Kanske du har något i den vägen, som du ej precis har någon användning för och som i stället kunde fylla en mission i de små rummen på Hemmet?

Vi hoppas och tro, att detta nya Hem, i all sin anspråkslösa början, må blifva en räddningsplanka för dem, som gått vilse i lifvet och ett medel till att återbörda mången ung kvinna till samhället, samt att det äfven må blifva en länk emellan gatans arma döttrar och de större räddningshemmen.

Enighet ger styrka, och som Hvita Bandet är den förening, som särskildt har uppsatt sedligheten på sitt program, så har man ansett att »upptagningshemmet» bör stå under dess protektion och att verksamheten i samband därmed bör bedrifvas i Hvita Bandets namn. Skulle någon önska att få närmare upplysningar, lämnas sådana med glädje af fröken Ingrid Berggren, Hvita Bandet, Uppsalagatan 12, 3 tr.

NETA.

Barngarderoben är en svensk upplaga af den enda i utlandet existerande tidning i denna bransch och står i förbindelse med kontinentens förnämsta barnklädersaffärer och erhåller från dem rikhaltiga mönster till allt hvad som hör en välförd barngarderob till. Tidningen är också tongifvande på sitt område samt utgifves på flere språk och i kolossala upplagor.

Barngarderoben

Pris för helt år 3 kr.; halft år 1:60 kr.
Lösenummer 30 öre.

Barngarderoben utkommer med ett rikhaltigt illustrerad nummer i mån., åtföljdt af en dubbelsidig mönsterbilaga med en mängd tillklippningsmönster. Den bör sålunda blifva af ofantligt värde för hvarje moder, helst som den därjämte lämnar henne en god hjälp med barnens syssetsättande, och gifver mer än tillräcklig ersättning för prenumerationspriset.

En natt i Albergo delle Rose.

Af Ellen Lundberg, f. Nyblom.

SÖDERN, närmare bestämt Italien, är den värld, från hvilken författarinnan med förkärlek hämtar sina motiv. Förelärande skildring med dess spökstämning är också förlagd till detta romantikens land par préférence.

V I HADE kommit med vagn, min väninna och jag, efter en härlig färd längs den brusande, gröna floden Lima, från den pittoreska lilla staden San Marcello i Appenninerna, och på aftonen hamnade vi i ett stort hotell i Bagni di Lucca.

Det var i maj. Luften ångade af nyslaget hö; öfver alla murar och loggior vällde en ymighet af rosor och glyciner, nere i den tränga dalen bland de smaragdgröna kullarna kring Lucca, med Monte Fiorito's fina topp hägrande i fonden, var det nästan sommarkvafv. Syrsornas entoniga sång dallrade dagen i ända öfver de slagna ångarna, och om aftonen vimplade det af eldflugor, som likt lefvande gnistor dansade under de tunga, kompakta löfmassorna.

Hotellet, där vi tagit in, var af den vanliga banala typen, bullersamt och öfverfullt af resande. Vi hade kommit för att hvila en tid, och då vi icke funno den ro vi önskade, började vi snart se oss om efter en annan tillflyktsort. Ty trakten tilltalade oss mycket. Det låg en rosigande, sluten frid öfver den tysta dalen med sina doftande ångar och blommande trädgårdar, endast störd af Limas otydliga mummel mellan flodvallarna.

Längs floden låg villa vid villa, halft gömda i löfmassorna, men alla voro stängda, ty såsöngen var ännu icke börjad.

En het eftermiddag återkommo vi efter en promenad utmed flodstranden, där vi legat i gräset och stirrat upp mot de gröna höjderna och de ljusa silfverpopplarna, mot den blå luften, då vi beslöt att söka oss en ny väg tillbaka till vårt hotell. Vi passerade en bro i stadens utkant, och på andra sidan om den kommo vi in på en lång, öde gata, som låg och glödde i solljuset.

Icke en lefvande varelse syntes till, och våra steg ekade med ett doft, ihåligt ljud mot de hvita husmurarna. De flesta husen voro små och oansenliga, men bland dem höjde sig något isolerad en ståtlig byggnad — tydligen ett gammalt palats — med rikt ornerade fönster och en präktig ingångsport.

På fasaden lästes i guldbokstäver:

ALBERGO DELLE ROSE.

Porten stod öppen, vi kastade en nyfiken blick dit in och, utan att betänka oss länge, stego vi på.

Vi kommo in i ett slags låg hall, hvilken löpte genom hela husets bredd, och hvars tak stöddes af små knubbiga kolonner. På motsatta sidan öppnade sig en bred dörr mot trädgården.

Hallen var möblerad med vackra gamla möbler, bekväma stolar, små soffor och inlagda mahognybord. Och öfverallt var där prydt med ett öfverflöd af rosor. Till och

med på en platta under midtbordet stod en kristallskål full med rosor i olika färger.

Trappan till öfre våningen gick i en öppen rund på hallens ena sida, och från dess fönster kom ett dämpadt, blågrönt ljus. Vi passerade genom hallen och kommo ut i trädgården.

Strax utanför byggnaden öppnade sig en vid, grusad plan, omgifven af höga träd, och husets murar voro åt denna sida helt och hållet dolda under en matta af rosor; rosor i alla nyanser, från de hvita, bleka och luftiga till de svarta, täta, melankoliska med en bedöfvande doft. Aldrig hade jag drömt om en så skiftande och så öfverflödande rosenprakt.

Med någon tvekan gingo vi längre in i trädgården. Bortom den öppna planen låg en skuggig lund af akacior och järnek, cypresser, magnolior och nerier; äfven här funnos bekväma sittplatser, och ur den blåsvala skuggan skymtade gamla hvita marmorstatyer, halft dolda under murgrönsrankor.

Icke ett steg förnams, icke en röst hördes.

Men i cypressernas svarta grenar sutto två näktergalar. Deras lena, gutturala stämmor svarade hvarandra i en oafbruten duo; från rosorna hördes biens lätta surr, och doften af alla dessa rosor blandade sig med den heta doften från en väldig, blommande lind öfver våra hufvuden.

Vi betraktade hvarandra under tystnad.

Bodde det då ingen mänsklig varelse i detta förtrollade hus?

Det var som om de dolda näktergalarnas kärleksduett och syrsornas gälla sopranton från en äng på andra sidan lunden kommit luften att vibrera, och de tycktes med hvar minut stiga allt mera genomträngande i eftermiddagens dallrande hetta. Det lade sig som en lamande förtrollning öfver oss, och vi stodo orörliga kvar, underligt betagna af den mystiska stillheten omkring oss. Ändtligen skakade vi af oss den överkliga stämning, som bemäktigat sig oss, gingo hastigt tillbaka in i hallen och ropade med hög röst för att kalla någon dit.

Efter någon väntan syntes en uppappare. Han var i skjortärmarna, rufsig i håret och röd i ansiktet; tydligen hade han blifvit väckt ur sin middagsslummer. Emellertid berättade vi honom vårt ärende; vi ville se rummen och höra prisen för att möjligen slå oss ned där någon vecka. Han bad oss dröja, medan han hämtade värden, och så försvann han. Efter ytterligare en stunds väntan uppenbarade sig hotellvärden.

Det var en liten, egendomlig man, en mager och spinkig liten herre med grått hår och uppvidna mustascher, putsad och parfymrad, med hvita fina händer, blixtrande af ringar. Han var klädd i en grön nattrocks af sidenbrokad, mycket elegant, öppen fram till öfver ett skjortbröst af gammaldags modell med ett spetskrås, prydt med en briljantnål.

Han gjorde en djup bugning och började ursäktas sig för att han låtit oss vänta, och att han tog emot oss i nattrocks. Hans röst var gäll och darrande som en gammal flöjt, och blicken i hans små mörka ögon hade något klipskt och genomträngande, men då och då beslöjades den, som om någon inre rörelse bemäktigat sig honom eller som om något sorgligt minne plötsligt grumlat hans syn.

»Damerna vill se huset! För all del; det skall göra mig en stor ära! Ett vackert gammalt hus, för resten! Jag säger det inte för att skryta, men — kort sagdt — alla tycka så, och det är onekligen sant. Om det finns

rum? Jo, det tror jag, det! Damerna skulle bara se, hvilka förtjusande rum, om de ville ha godheten att stiga en trappa upp. Inte heller trappan skäms för sig, eller hur? Vackert ljus från fönstren? Det är jag, som har låtit sätta in de där färgade rutorna; det ger ett intryck af hafsvatten, af någonting friskt och mystiskt. Ja, jag har nu en gång en liten svaghet för allt, som är mystiskt!»

Vi hade under tiden hunnit upp i första våningen. Vår värd öppnade en dörr, och framför oss låg en präktig festsal, som upp-tog hela husets bredd. Ljuset kom från sex fönster, tre mot gatan och tre vettande mot trädgården. Salen var helt och hållet möblerad med gamla möbler, rokoko och empir om hvartannat; långa soffor, förgyllda fåtöljer, små inlagda bord och smala sidenklädda taburetter. Från väggarna, som voro betäckta med ljus, bleknadt siden, blickade ett dussin gamla porträtt ned på oss. Vackra, förnäma herrar, klädda i rustningar eller i lysande höfdräkter, damer med pudradt hår, djupt urringade, med pärlor kring halsen och ett till hälften smäktande, till hälften försmädligt leende på läpparne. Öfver allt mötte man samma leende, samma underliga uttryck af på en gång tränad och leda.

Öfver den största soffan på långväggen syntes emellertid ett porträtt, som icke liknade de andra. Det framställde en ung dam med mörka melankoliska ögon; hon var klädd i hvitt med kort lif i empirstil, och det guldblonda håret låg i små lockar kring den hvita pannan. Den fint tecknade munnen hade ett egendomligt smärtsamt drag, och det bleka leende, som spelade öfver hennes läppar, verkade beklämmande.

Jag gick fram för att betrakta det närmare.

Hennes vackra ansikte hade ett oförklarligt uttryck af lidande, som fångslade.

»Ah, signoran ser på det där porträttet!»

Det var vår lille värd, som vände sig till mig.

»Ni intresserar er för konst? Är kanske själf artist? Den där vackra damen var min farmorsmor, marchesa di G. Ack ja, det var verkligen en vacker kvinna. På den tiden var kvinnorna vackra (med en bugning till oss) vackra på ett annat sätt! Kort sagdt; tiderna förändras; jag menar för min familj ha de förändrats; för mig! Och hvad hade hon för sin skönhet! Döden tog henne i alla fall! Och hvilken död!» Han suckade. »Kort sagdt,» fortfor han, »af denna döda anförvalt äger jag i denna stund intet annat i behåll, än det där porträttet och den här lilla kråsnålen.» Han pekade på nålen i sitt skjortkrås. »Ser ni, signora, också hon bär den på porträttet!»

På porträttet aftecknade sig verkligen mot den okända marchesan's hvita dräkt samma lilla kråsnål, en orm i briljanter.

Jag vände mig om och såg utåt den stora salen.

»Och hvad gör man här?» frågade jag.

»Tja!» Han bredde ut armarna med en resignerad rörelse, »just ingenting! Den står tom; tjäna bara till passage för de andra rummen. Ack ja! Tiderna förändras! En gång i världen gjorde man baler här, bländande fester! Här var lif, skönhet, musik; man dansade! Ja, man dansade till den grad intensivt, tänk er, signora, att en vacker dag måste man stärka golvet genom att stötta med kolonner på nedre botten. Så häftigt dansade man! Och ändå voro damernas fötter så lätta som fjun, och små, små, i sidenskor med röda klackar! Men, kort sagdt, så gladt gick det till här förr i världen!»

**Skönhet
är
makt.**

För hvarje dam torde det vara af största intresse att taga kännedom om sättet för en rationell hudvård. Detta tillfälle gifves i de värdefulla praktiska råd som erhållas uti vår stora bok afhandlande **Skönhetens hemlighet**. Boken erhålles gratis och franko. Tillskrif oss i dag.

**Parfymeri
Louise,
— Stockholm. —**

Plötsligt, som om man tryckt på en elektrisk knapp, brast han ut i ett hackigt, gnäggande skratt.

Det såg ut som om han erinrat sig något ofantligt muntert; han stirrade långt bort och hans små tindrande ögon fylldes med tårar. Han skrattade och skrattade utan att kunna hejda sig.

Jag vände mig förskräckt emot honom.

Detta frenetiska skratt, som ekade i den stora tomma salen, kom mig att känna kårar utefter ryggen. Han märkte tydligen min förskrämda blick, ty plötsligt upphörde han att skratta, lika ögonblickligt, som han börjat, och hans ansikte återtog hastigt sitt allvarliga uttryck.

»Här är passagen för att komma till rummen.»

Han visade oss vägen till ett annat rum, slog upp luckorna, lät oss se allt, sängarna, toalettrummen, utsikten öfver trädgården; och så fortforo vi längs en hel rad af rum.

»Och den här lilla våningen skulle passa damerna förträffligt,» sade han och öppnade den sista dörren i en lång korridor. Det var två vackra, ljusa rum, förenade med hvarandra genom en liten öppen loggia med utsikt öfver trädgården, och från loggian ledde en dörr till en lönntrappa i muren, som förde direkt ned i trädgården. Hela loggian var öfvervuxen med rosor, som med sina tunga, blommande grenar till hälften stängde öppningarna mellan pelarna.

Det låg en stämning af något poetiskt och lockande öfver hela situationen.

Vi uttryckte vår belåtenhet och värden gnugade sina händer.

»Och den här lilla hemliga trappan; hvad kan den ha användts till?» frågade jag och såg ned i det mörka hålet.

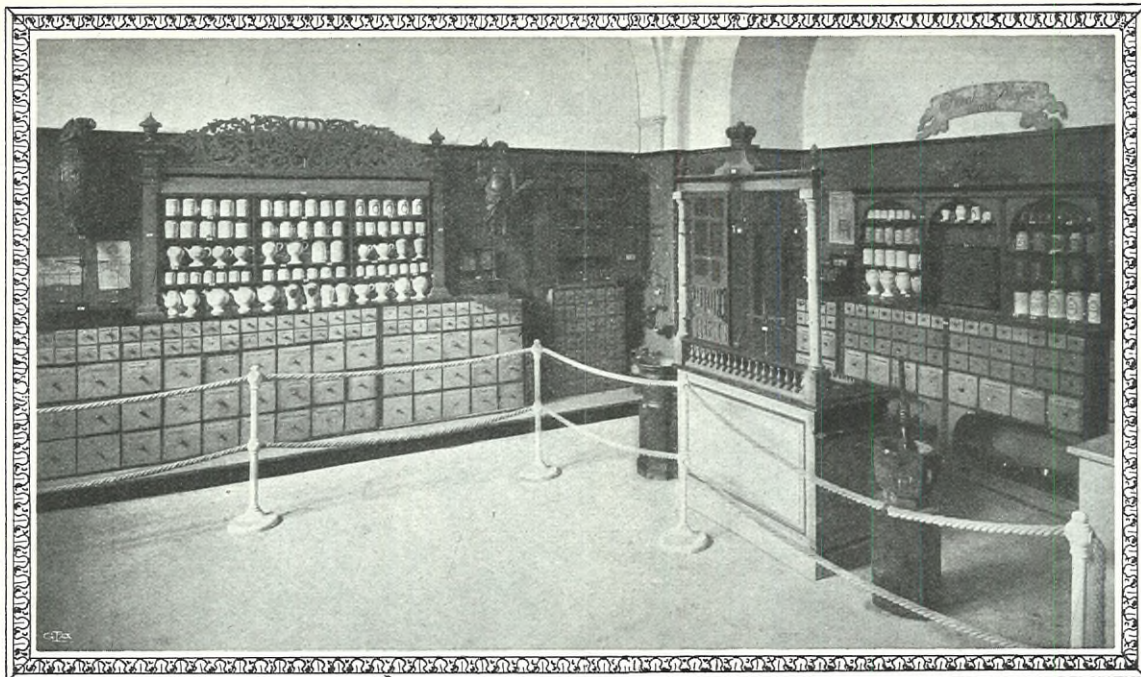
»Signora, hvem vet; hvem vet! En hemlig trappa, det ser man ju! Men, för resten, det öfverflödar ju af hemlighetsfulla företeelser i denna underliga värld! Det vore minsann ingen nöd, om det inskränkte sig till en eller annan lönntrappa.»

Han slog åter helt plötsligt upp sitt besynnerliga, kluckande skratt, men tystnade nästan ögonblickligen, som om han erinrat sig min förvåning för en stund sedan.

»Och några gäster finns inte för ögonblicket?» afbröt min väninna för att byta om samtal

»Nej för all del, signora, inte så mycket som en råtta,» svarade han avfärdande och med ett mycket belåtet uttryck.

»Damerna skulle kunna anse sig som härskarinnor här. Nej... nej, jag misstar mig ju! I afton väntar jag verkligen en engelsk dam, från London, en lady Mayfield; en dam af den högsta aristokratien. Hon skrifer så

APOTEKET Å MEDICINSK-HISTORISKA UTSTÄLLNINGEN. A. BLOMBERG FOTO.

SVENSKA LÄKARESÄLLSKAPET, hvars historia vi i sammanhang med det förestående jubileet berörde i föregående nummer, firade i söndags sin sekelfest med en ståtlig minneshögtid i Musikaliska akademins stora sal. Festen, hvarvid förekommo högtidstal af sällskapets ordförande, afsjungande af kantar och medaljutdelning, bevistades af de kungliga samt inbjudna vetenskapsmän af olika nationer. På aftonen hade anordnats en festlig bankett på Hasselbacken. Med anledning af jubileet hade sällskapet å Nordiska museet anordnat en intressant medicinsk-historisk utställning, omfattande ett antal äldre läkareporträtt, en samling gångna tiders läkareinstrument, ofta afskräckande genom sin klumpighet i jämförelse med hvad operatören i våra dagar har till sitt förfogande, samt ett fullständigt gammaldags apotek, af hvilket vi här meddela en bild.

här.» Han började med nervös ifver söka i alla fickorna på sin nattrock, men förgäfvades.

»Nej, jag har det inte på mig. Jag har lagt det där nere. Kort sagdt, hon kommer i kväll, denna lady, hvad var det jag sade, Mayfield, en riktigt fin dam! Hon har varit här förut, naturligtvis; hon bor så gärna här. Stackars gumma, hon är så trofast mot mig, jag menar... trofast mot mitt hotell. Hon har kommit flera år i rad.»

»Och hur många rum finns här allt som allt?» frågade jag för att ha något att säga.

»Sextio, signora, trettio en trappa upp och trettio två trappor.»

»Och alla tomma?»

»Absolut tomma.» Han smålog helt nöjdt.

Vi lofvade att tänka på saken, förklarade att vi bodde i en annan pension, men att vi önskade byta för att få mera ro. Dagen därpå skulle vi underrätta honom om vårt beslut.

»Utmärkt,» svarade han artigt. »Ack ja, nog är här lugnt; dag och natt, natt och dag! Det var minsann annorlunda förr i världen, men, kort sagdt, det flydda kommer aldrig åter! Man får nöja sig, och prydligt och bra är här ju i alla fall.»

Med detta sista yttrande, som han mumlade halft för sig själf, följde han oss åter nedför trappan, och med en djup bugning och ett a rivederle försvann han längst bort i hallen.

Det var redan sent, när vi kommo tillbaka till vårt hotell, och vi hade föga tid att tala om det nya förslaget. Men då vi senare på kvällen hade öfvervägt saken och voro nästan beslutna att flytta dagen därpå, sade plötsligt min väninna i dörren till sitt rum:

»Jag undrar, om vi inte ändå gör bättre i att stanna kvar här trots allt buller och all banalitet, än att slå oss ner i det där poetiska fénästet bland alla rosorna och näktergalarna, öfvervakade af den där lilla tokiga

ett sken, som än var svagt och beslöjadt, än hvitt och bländande.

(Forts.)

Daniel Fallströms 50-årsdag.

DEN HYLLNING, för hvilken kvinnans och Stockholms populära besjungere blef föremål på sin halfsekeldag, var lika hjärtlig som allmän. Daniel Fallström är ju också värderad öfver allt Sveriges land.

Dagen inleddes med att flottans musikkår i den arla morgonstunden ägnade diktaren en hyllning i toner utanför hans hem vid Styrmansgatan. Flere hundra telegram från vänner och beundrare i de tre nordiska rikena ingingo hela dagen och blommor fylldes det lilla skaldehemmet från golf till tak. Detta var preludierna till kvällens stora fest på Grand Hôtel, i hvilken deltog talrika representanter ur hufvudstadens litterära, artistiska och merkantila kretsar. Riksantikvarien Hildebrand höll i anslående ordalag det officiella festtalet för diktaren, redaktör Ljunglund tolkade hans betydelse som journalist, dr J. A. Björklund bragte honom en humoristisk hyllning på vers och redaktör Johan Nordling slutligen riktade några hjärtliga ord till skaldens hustru, fru Anna Fallström betonande hvilket ovärderligt stöd hon varit för sin make i lifvets stormar.

Den lysande festen, hvars kordialitet lämnade intet öfrigt att önska, illustrerades af ett uppsluppet nachspiel, vid hvilket Daniel var den jovialiskt lysande solen och flere af våra populäraste sceniska artister de glittrande stjärnorna. Med ett ord, dcgen var glad, angenäm, stämningsrik — en värdig hyllning åt "vår siste trubadur".

LUZERN

☉ Förmär vistelseort under sommaren. ☉
G:D HOTEL NATIONAL

Härligaste läge vid Vierwaldstättersjön.
Rum från 4 kr. • Ill. prospekt gratis.
Telegramadress: "National".

KONSTUTSTÄLLNINGARNA äro många och spalterna korta. Vi kunna därför här endast, med hänvisning till de kompletterande bilderna, flyktigt omnämna fyra utställningar, som de senaste dagarna samtidigt påräknat beaktande från de konstintresserade. Af dessa utställare har väl Nils Kreuger, artisen med den färdiga ställningen och det färdiga konstnärskapet varit den, som dragit mesta uppmärksamheten. Hans utställning i Konstföreningens lokal är till en början numerärt mera betydande än de öfrigas. Den omfattar hufvudsakligen landskap i olja, af hvilka särskildt ett par suggerera hos åskådaren ett starkt intryck af den elementära storheten i landskapets byggnad och i rymdens krafter. Så t. ex. den till statsköp föreslagna "Hafsbukt i storm", där en hvisslande blåst far in från hafvet öfver en hallandsbukt och kramar land och vatten i sitt hårda famntag.

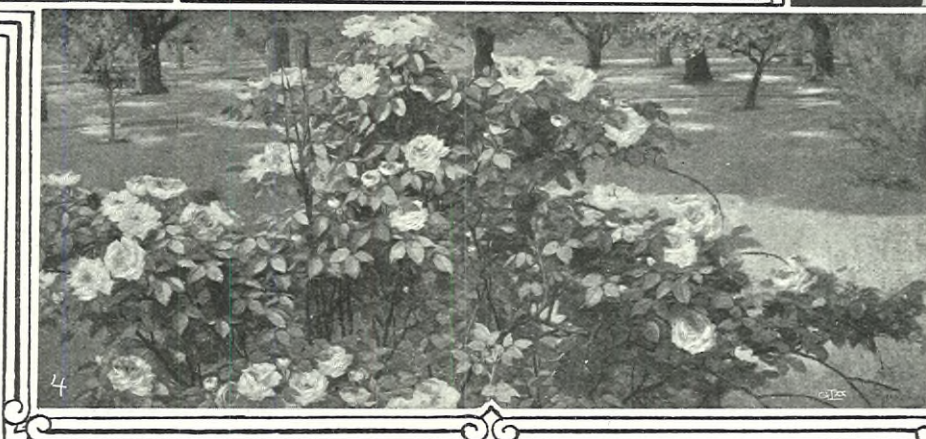
Gunnar G:son Wennerbergs utställning får räknas som ett afsked från den skicklige blomstermålares och keramikerns sida före hans afresa till utlandet. Hans blomstertaflor äro förtjusande i färg som i form, utförda med kärlek och kunskap och den mjukhet i penseln, som genren fordrar.

Den tredje utställningen har tillkommit genom en sammanslagning af tre kända unga artister: Erik Hedberg, Einar Nielsen och Wilh. Smith, hvilka hvar på sitt område komma med goda saker. Nielsens porträtt af Ellen Key, som på en gång träffat den yttre likheten och det själsligt karaktäristiska, är väl utställningens främsta duk.

Till sist ett par ord om den lilla utställning, som anordnats af fyra elever från Konstnärskolans målarskola: Per Telander, hufvudsakligen landskap med värmländska motiv, ganska duktigt behandlade; Einar Nerman, som har karikatyrteckning som specialitet, litet, Anna Sahlström, hvars träsnitt och porträttstudier, något hårda i maneret, man minnes bäst, och Milly Tjäder, som har landskap med Ölandsmotiv och ett godt träffadt kvinnohufvud af den utslitna och förgrämda typ, som är så vanlig bland bondkvinnor.

1. NILS KREUGER: HAFSBUKT I STORM. OLJEMÅLNING. FÖRESLAGEN ATT INKÖPAS AF STATEN.
2. NILS KREUGER: STYNGET. OLJEMÅLNING.
3. GUNNAR G:SON WENNERBERG.
4. G G:SON WENNERBERG:

- ROSEBUSKE. OLJEMÅLNING.
5. ERIK HEDBERG: BONDGÅRD. OLJEMÅLNING.
  6. EINAR NIELSEN: PORTRÄTT I OLJA AF ELLEN KEY.
- FOTO FÖR IDUN AF HOF-FOTOGRAF A. BLOMBERG.

IDUNS · STORA · LITTERÄRA · PRISTÄFFLING

ULLA LINDER

Prisen tilldelas
två högtintressanta nutids-
romaner:

en etsande skildring ur hufvudstadens
moderna affärslif * en fängslande so-
cietetsroman med pikanta inblickar i
Stockholms teatervärld

Hedersomnämmande erhålla
tre utmärkta originalberättelser, som
komma att publiceras i Idun.

ERNST LUNDQUIST

Den STORA litterära pristävling, som Idun utlyste hösten 1907 och hvilken hade till syfte att framkalla nya värdefulla prosaverk för vårt romanbibliotek, utgick, som bekant, den sista juni detta år, inom hvilken tid ett stort antal täflingsmanuskript kom redaktionen tillhanda.

Granskningen af det hela är nu avslutad och resultatet har, såväl kvalitativt som kvantitativt, utfallit i hög grad gynnsamt. Redaktionen har beslutat att prisbeloppet **5,000 kronor** skall delas mellan två af de täflande författarne, hvilka vid namnsedlarnes brytande befunnos vara fröken *Ulla Linder* och herr *Ernst Lundquist*.

Romanen

GULD af
Ulla Linder

belönas alltså med ett pris af

två usenfemhundra (2,500) kronor,

och kommer densamma att inleda vår nästa årgångs romanbibliotek.

Fröken Linder är välbekant för Iduns publik alltsedan hon för några år sedan vann hedersutmärkelse för sin effektfulla historiska roman "Mot undergången", hvilken vi då offentliggjorde som följetong. Hennes nu prisbelönta verk "Guld", som skildrar en sida ur det stockholmska affärslivet i våra dagar, visar såväl med hänsyn till skildringens kraft som ock i fråga om karaktärernas säkra utformning och stilens klara, fasta gestaltning en afgjord konstnärlig stegring. Därtill kommer det aktuella ämnesinnehållet, hvilket lägger ett ytterligare plus till bokens intresse.

Samma pris

två tusenfemhundra (2,500) kronor

tilldelas romanen

Lyckans vägar af
Ernst Lundquist.

Hvarje presentation af detta kända och skattade författarnamn torde vara öfverflödig. Hans varma lifsuppfattning, smidiga stil och stora förmåga att enkelt och lefvande framställa sina figurer äro egenskaper, som äfven bära detta hans senaste arbete. Romanen för oss in i förnäma kretsar och ger på samma gång en pikant inblick i den stockholmska teatervärlden, med hvilken författaren, som offrat en god del af sitt litterära arbete åt scenen, gifvetvis är synnerligen förtrogen.

Utom dessa prisbelönade romaner ha vi funnit ytterligare tre arbeten af sådant värde, att de förtjäna hedersomnämmande, hvarjämte vi önska begagna oss af vår förbehållna rätt att efter särskild öfverenskommelse med författarne inlösa dem. Dessa tre verk äro:

Drottning Moi-même af *Elisabeth Kuylenstierna-Wenster*, *Martina Gåås och hennes döttrar* af *Maria Jouvin*, och *Lytets börda* af *Hjalmar Höglund*.

"Drottning Moi-même" är en historisk silhuett, en fängslande framställning af en af vår historias egendomligaste kvinnogestalter, drottning Kristina, Gustaf II Adolfs dotter. I "Martina Gåås och hennes döttrar" möter läsaren en intressant släkthistoria från det gamla Värmland och "Lytets börda" slutligen ger i gripande romantiserad form ett märkligt bidrag till de blindas psykologi.

Öfriga i täflingen deltagande torde innan årets utgång låta afhämta sina manuskript mot uppgifvande af desammas titel och motto. Stockholm i oktober 1908.

Iduns Redaktion.

ELISABETH · KUYLENSTIERNA · WENSTER

HJALMAR · HÖGLUND

MARIA · JOUVIN

Ett säreget Napoleonsminne.

DEN FALLNE NAPOLEON sysselette samtiden lika mycket som den segerstolta härskaren, hvars makt icke tycktes äga några gränser. Ett nytt exempel på hans fienders uppfinningsrikhet att visa sin glädje vid hans nederlag, ger följande lilla skildring,

“HAN EFTERSTRÄFVAR för mycket, därför skall han mista allt“. Dessa Napoleons moders, den sunda, praktiska madame Letitia Buonaparte, ord om sin mest älskade son — allhärskaren på Frankrikes tron med en värld för sina fötter, fången på S:t Helena, sjuk och öfvergifven — huru väl slog de ej in på sonens öde långt innan hans huvud hunnit hvitna för årens snö. Så fort hans lyckas stjärna började dala, uppstämde en kör af smådelser för att störta honom, som man nyss hyllat till öfverdrift. Ett minne af dessa många vilja vi i dag presentera för Iduns läsare. Det är en s. k smådesnåduk, köpt under krigsåren 1813—

14 i Tyskland af en bland deltagarne i detta krig, dåvarande majoren vid Smålands Lätta Dragonregemente, sedan öfverstelöjtnanten, innehafvaren af Karl XIV Johans medalj C. M. Lagercrantz, och hvilken sedan gått i arf till ett af hans barnbarn. Den här afbildade nåsduken är af matt havannafärgad bomullsväf, cirka 70 centimeter i fyrkant, figurerna äro tryckta i rödt och synas vara ganska porträttlika. Texten, som åtföljer bilderna, är på både tyska och engelska och tyckes härflyta från en diplomat, som var väl bevandrad i den tidens politiska förhållanden. Efter allt att döma härstammar nåsduken från England. Midelpartiet framställer enligt underskriften “Europas tillstånd i december 1812“. Hufvudgruppen framställer kejsar Napoleon flyende och tappande sin sabel, färdig att anfälla honom i ryggen synes Rysslands tsar Alexander I. Sveriges kronprins, Karl Johan, är ej mindre vred. att skåda, där han med sitt vapen i högsta hugg tätt i spåren följer Alexander. Fredrik Wilhelm III af Preussen drager med all kraft sitt svärd, Jerome knäböjer med knäppta händer. Rhenförbundets furstar rådslå med förskräckta minner. Österrikes kejsare Frans I Josef, hvars dotter Marie Louise är Frankrikes kejsarinna, vänder med afsky sin misshaglige måg ryggen. Alla, som förut lydt hans minsta vink, låta honom nu känna förnedring utan förbarmande. I fonden kasta gaminerna gladeliga sina mössor i luften. Öfvanför synas symboliska kvinnogestalter af Europa, Segern och Historien. På den ena sidan står på engelska och på den andra på tyska en vers i fri öfversättning så lydande:

Segern grep hans svärd,
då det föll ur hans hand och sade:
“Europa, bevara din frihet“.
Segern därefter hängde det
högt i ärans tempel,
en trofé för Ryssland det skall förblifva,
så länge tiderna räcka,
eller så länge det blad
historien skriver, skall vara.

Nedanför taflan med den flyende Napoleon glädja sig engelsmän ur olika samhällsklasser öfver “spektaklet på den europeiska teatern“, och en depesch från den skicklige diplomaten lord William Shaw Catthcart är föremål för deras stora förtjusning.

Nederst å duken emottager Napoleon med Josephine, “den hänsynslöse Barras’ förskjutna älskarinna“, befälet öfver Italienska armén.

Så finna vi Napoleon vanvördigt trampande på bibeln och bekännande sig till Muhammeds lära. Därintill porträtt af T. S. Christophe hvaromkring läses: “En af de tre patrioter, som skötes i Moskva 25 Sept. 1812.“ Här befäller Napoleon sina soldater att skjuta på de turkiska fångarna i Jaffa. Och så finna vi honom “nesligt förrådande sina officerare och fejt kvarlämnande sina soldater i Egypten“. För fyllda segel styr båten bort med honom vid stormasten, vinkande afvärjande åt trupperna som förfölja honom långt ut i vattnet. Nederst sitter ett porträtt af Herman Friese, en af de fyra patrioter, som skötes i Bremen den 5 april 1813. Nu stanna vi inför det hemska mordet på hertigen af Enghien, om hvilket den franske statsmannen Fouché lärar fällt yttrandet: “Det var värre än ett brott, ty det var en dumhet“

hvars författarinna, fru Adelaïde Nauckhoff, medarbetare i Idun sedan lång tid tillbaka, genom sin vidlyftiga, af fackmän högt skattade släktmonografi “Ätten af Klint“, dokumenterat sig som en pietetsfull upptecknare af gångna generationers öden.

— något som när det gäller politiken ju anses oförlåtligt. Andreas Hofer, den tyrolske frihetskämpen, hvilken såväl med svärdet som under utövande af civil myndighet gjorde sitt land så stora tjänster, arkebuserades i Mantua den 20 februari 1810. Hans tragiska öde har synbarligen gjort honom lämplig att medtagas i detta galleri. Åter möter oss döden, då för Napoleons vilja den patriotiske Toussaint-L'Ouverture, negergeneralen, måste offra sitt lif.

Texten till nästa bild lyder: “Bonaparte och den ärelöse Godoy bedraga Ferdinand VII på hans välgrundade rätt till Bayonne.“ Till och med hans helighet påfven får böja sig för Napoleons gudlöshet och eröfringslust. Densista bilden å den gamla nåsduken visar den tyske partigångaren Ferdinand Baptiste von Schill, dödad i Stralsund den 31 maj 1809.

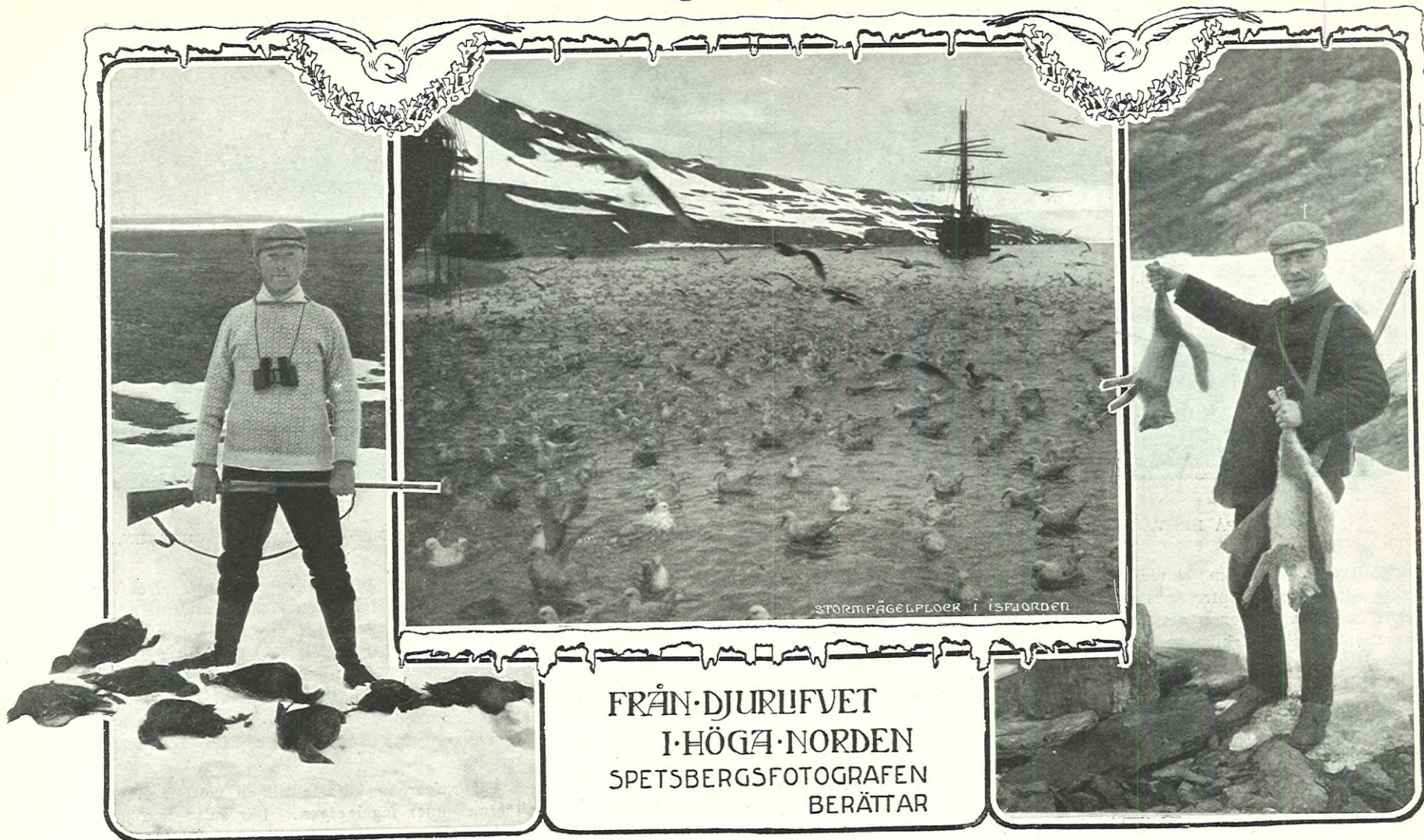
Så har man bundit samman blad efter blad af fel och misstag, som begåtts af Napoleon, men som, om ej kronan ryckts från hans huvud, kanske skulle förgåtts för strålglansen, som utgick från honom, som axlat Galliens kejsarmantel.

ADELAÏDE NAUCKHOFF.

Gwens frågobyrå.

REDAN I SAMBAND med Gwens öfvertagande af vår modeafdelning “Från Rue de la Paix till Strandvägen“ tillkännagäfvit vi, att vi lyckats med vår nye medarbetare träffa en öfverenskommelse, som ytterligare sätter läsekretsen i tillfälle att tillgodogöra sig hennes goda omdöme, erfarenhet och stora uppfinningsrikhet i allt, som gäller toalettens område, där hon är vår främsta svenska auktoritet. Dessa Gwens egenskaper ha våra läsarinor förofrigt helt säkert redan själfva konstaterat i de artiklar hon i Idun signerat med sitt kända märke. Vi påpeka ännu en gång, hurusom detta privilegium att korrespondera med Gwen i kvistiga smakfrågor och praktiska detaljfrågor är en alldeles särskild förmån för Iduns läsarinor, helt visst icke minst välkommen i de hem, där husmodern måste se till att få ut det mesta möjliga af den för hemmets försköning och den egna toaletten disponibla summan. Brevet adresseras till Gwen, Iduns redaktion, och måste åtföljas af dubbelt svarsporto.

FRÅN DJURLIFVET
I HÖGA NORDEN
SPETSBERGSFOTOGRAFEN
BERÄTTAR

HERR O. HALLDIN PÅ EJDERJAKT.

TVÅ SKOTT — TVÅ FJÄLLRÄFVAR.

JAG TRÄFFADE häromdagen vår kände fri-lufts-fotograf herr Oscar Halldin, för några veckor sedan återkommen från Spetsbergen, där han tillbragt större delen af sommaren i egenskap af den De Geerska expeditionens fotograf. Då herr H. efter all sannolikhet är den förste yrkesfotograf, som utöfvat sin verksamhet på en så nordlig breddgrad, och jag kunde förutse, att han såsom varande stor naturvän och intresserad jägare skulle ha åtskilligt att berätta om djurlifvet där uppe i höga norden, ville jag icke försumma tillfället till en liten intervju. Vår spetsbergsfotograf var genast beredd att ställa sig till mitt förfogande, och snart sutto vi i lugn och ro uppe på hans ateljé vid Nybrogatan, där han med berättigad tillfredsställelse kunde visa resultatet af som-

EN AF DELTAGARNA i den under hösten hemkomna De Geerska Spetsbergsexpeditionen, fotografen O. Halldin, har här för en intervjuare skildrat sina minnen från en spetsbergssommar med dess mest utmärkande egendomlighet, den myllrande fågelvärlden. Hans ord och de här meddelade bilderna ge ett lifligt intryck af det mäktiga och sällsamma skådespel, som hvarje år under den arktiska sommarens korta dagar sedan tidernas begynnelse utspelas på ejdrarnas, alkornas och vildgässens häckningsplatser på Spetsbergen.

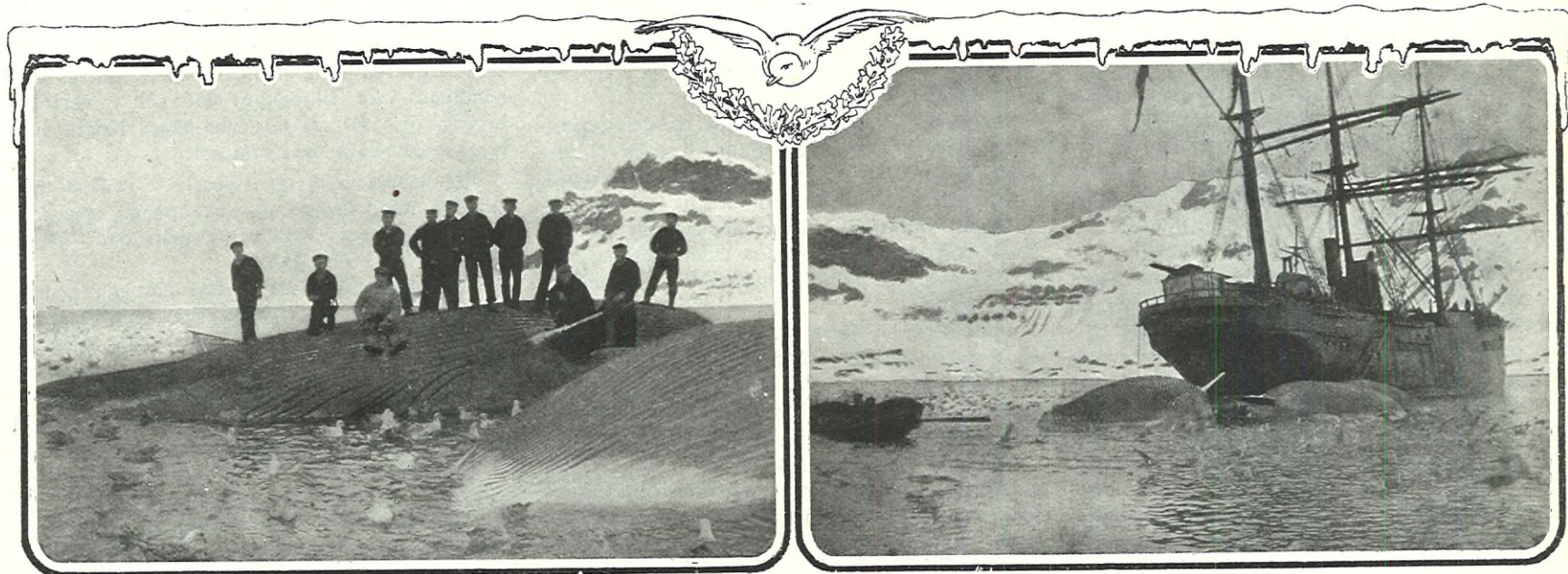

marens arbete i form af väldiga massor af plåtar, som just höllo på att kopieras.

— Jag behöfver knappast säga, att det varit en angenäm kampanj, började han — en sommar, som sent eller aldrig skall gå ur mitt minne. Hvad arbetet beträffar är Spetsbergen

med sin kristalliskt genomskinliga luft ett riktigt idealland för fotografering. Vi togo utan svårighet fotografier af bergstoppar, som lågo på 8—10 svenska mils afstånd. Allra bäst lyckades fotograferingen under de dagsljusa nätterna, enär solen då var mindre besvärande. — Nätterna användes för öfrigt med förkärlek äfven till annat arbete än fotografering. Vid ful väderlek rådde visserligen en oigenomtränglig tjocka, men denna lättade vanligen efter ett par timmar, då det åter blef strålande klar luft.

Min hufvudsakliga uppgift bestod i att med kameran biträda professor De Geer vid hans fotogrammetriska arbeten. — Herr Halldin lät mig här i största hast få en inblick i metoden för höjdmätningar medels fotografering. — F. ö.

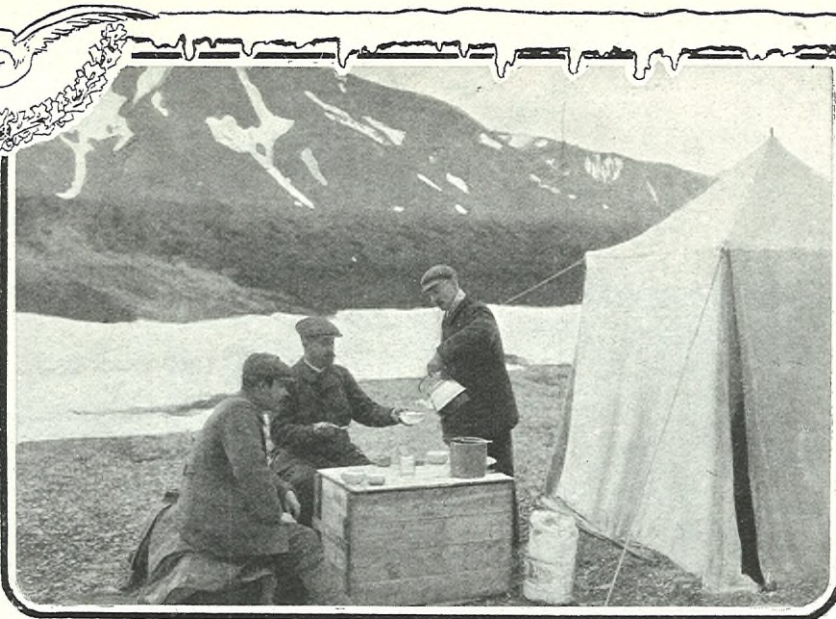

OMBORD PÅ EN JÄTTEHVAL.

HVALFÅNGAREN KRINGSVÄRMAD AF STORMFÅGLAR.

PÅ HEMVÄG FRÅN GÅSJAKTEN.

EN LÄGERPLATS. PROF. DE GEER MED SON SAMT FOTOGRAFEN.

fotograferades allt som kunde vara af något slags vetenskapligt intresse eller eljes hade något med expeditionen att skaffa, geologiska formationer och märkligare terrängföremål af alla slag, de fåglar, som läto knäppa af sig i det fria o. s. v. — Inalles togos öfver 1,000 plåtar.

Men det var ju om djurlifvet ni först och främst ville höra berättas — icke sant? — Ja, det var verkligen något för en naturälskare och fågelvän att se och njuta af!

Då vi omkring den 12 juli kommo in i Isfjorden, höll den arktiska sommaren just sitt intåg, och de flesta fåglar lågo redan på ägg. Det var ett rent af bedöfvande kacklande, skrån och hvisslande i alla tonarter.

De fåglar, som framför andra gånge sin prägel åt det bevingade lifvet vid fjorden, voro stormfågeln, borgmästaremasarna och ejdrarna. Bland öfriga allmänt förekommande fågelarter kunna nämnas spetsbergsfalkar, lunnefåglar, grisslor, s. k. kryckjor, ismåsar, labbar, tärnor, småsnäppor, alfåglar och lommar samt uppe i land vildgäss, ripor och snösparfvar. Särskildt stormfågeln förekommo i oräkneliga skaror och voro så närgångna, att de stundom blefvo till verkligt besvär. Jag kom ovillkorligen att tänka på alla gamla skepparhistorier om fågel-skarorna, som voro så stora och täta, att de förmörkade solen och man måste "skjuta hål i dem" för att få se en flik af himlen. — Ja, ni kan själf se och döma af den här fotografien.

I Isfjorden lågo samtidigt med Svensksund ett par hvalfångarfartyg, ombord på hvilka man var sysselsatt med att späcka af några dödade hafsvindunder. Dessa fartyg kringsvärdades jämt och ständigt af de glupska stormfågeln, som under slagsmål och oväsen roffade åt sig en ganska dryg andel af hvalspäcket.

Vid stormigt väder, då allt annat fågellif för tillfället var försvunnet, såg man stormfågeln med sin lätta, roffågelslika flykt sväfva fram tätt öfver vågryggarna. Det var tydligt, att han icke fått sitt namn bara för roskull.

Ej sällan sågos flere olika fågelarter ligga på vattnet blandade om hvarandra. Sköts då händelsevis ett skott, var det egendomligt att se, huru de olika fågelnationerna liksom på gifvet tecken skilde sig från hvarandra och flögo upp, bildande hvar sin flock.

S. k. fågelberg funnos nog litet hvarstades. Det ojämförligt tätast "befolkade" af alla var dock Alkhornet, en gigantisk fjälltopp vid inloppet till fjorden, där myriader af stormfåglar,

alkor, lunnefåglar och andra hade sitt hemvist.

Ibland kunde man få se de blanka fjärdarna och sunden liksom öfverdragna med fläckar af sot. Tog man då till kikaren och underkastade fenomenet en närmare granskning, blef man varse, hurusom de förmenta sotfläckarna fingo lif och togo form af hundratals simmande ejdrar. Talrikast höllo ejdrarna till invid uddar och holmar i fjärdarna, och sedda på afstånd sammansmälte de väldiga fågelflockarna till den grad med landkonturerna, att det föreföll som om halfva udden eller holmen gifvit sig iväg och upplöstes i atomer, då fåglarna plötsligt lyfte sina vingar till flykt.

Några egentliga jaktfärder förekommo icke under expeditionen, — det omfattande vetenskapliga arbete, man föresatt sig att utföra, kräfde naturligtvis, att den knappa tiden utnyttjades på bästa möjliga sätt. — Men var man icke alltför uttrötad efter klättrandet i fjällen och rutschandet utför glaciärerna, hände det, att man efter slutadt dagsarbete tog sin bössa och ställde sig i håll för de sträckande ejdrarna eller begaf sig upp i land för att skjuta vildgäss. Denna jakt lyckades också merendels så bra, att vi under hela tiden kunde hålla expeditionen med färskt kött. Gässen förekommo talrikast uppåt fjällsidorna samt i vattensamlingarna på de tufviga myrmarkerna, där de ruggande fåglarna voro jämförelsevis lätta att skjuta. De flygfärdiga gässen voro svårare att komma åt, synnerligast då de, såsom ofta var fallet, förekommo i stora flockar på många hundra individer.

Af storvildt fälldes tre präktiga renar. En ren sköts af en bland zoologerna, de båda andra af matroser från Svensksund.

Isbjörnar uppträda på Spetsbergen egentligen endast under vintertiden, hvarför vi inte hade stora utsikter att stöta på någon dylik best. En dag, då vi voro ute på en liten expedition, påträffade vi emellertid helt oförmådat lämningarna af tre stycken björnar, som icke kunde ha blifvit skjutna för synnerligen länge sedan.

Fjällräfven är jämte renen och isbjörnen det enda fyrfotadjur, som förekommer på Spetsbergen. Han är f. ö. en så oerhördt vanlig företeelse där uppe, att han ensamt ur den synpunkten förtjänar sitt eget kapitel.

Tog man upp en kikare och undersökte de vidsträckta fjällhedarna, kunde man vara nästan säker om att få syn på en eller annan räf, som

strök omkring på spaning efter rof. Det var mestadels ungräfvor, och sådana voro inte svåra att öfverlista. Somliga voro t. o. m. så framfusiga och nyfikna, att de själfmant närmade sig människorna, och hade man nyskjutna fåglar hängande någonstades vid lägerplatsen, måste man alltid ställa så till, att räfvorna icke kunde komma åt att stjåla bort dem under natten.

Fjällräfvornas käraste tillhåll voro f. ö. plåtarna under fågelbergen. Där sutto de gömda dagen lång för att vara till hands, ifall någon fågelunge, såsom ofta hände, skulle blifva sparkad ut ur sitt bo.

En af expeditionens medlemmar hade en gång en lustig kontrovers med en fjällräf. Han hade begifvit sig till ett fågelberg för att skjuta lunnefågel. Det lyckades honom också att få skott på en dylik, men knappast hade fågeln fallit till marken, förrän en räf genast var framme och nafsade åt sig den. Skytten var emellertid icke sen att gifva den lilla vildttjufven det andra skottet ur dubbelbössan, och på det sättet fick mickel dyrt plikta för sin tilltagsenhet.

Ja, om sommaren lefver nog fjällräfven som pärla i guld på Spetsbergen med dess öfverflöd på fågelägg och fågelungar. Hvad han lefver på under vintern är däremot svårt att säga. Antingen är det väl riporna, som då få lämna största tributen till hans matsedel, eller också lär han väl samla vinterförråd, såsom en del zoologer hålla före. Ejdern är den enda fågel som någorlunda förmår skydda sig mot fjällräfven, i det han så godt som uteslutande häckar ute på holmar och skär, dit den fruktade röfvaren icke kan komma. Räfven har nämligen icke tillräckligt tät och motståndskraftig päls för att tåla vid några längre simturer i det kalla ishafsvattnet.

Jag talade nyss om ripor. Af sådana träffade vi, märkvärdigt nog, icke många, men kanske berodde det därpå att vi icke hade någon hund till vårt förfogande.

Den lilla vackra snösparfven förekom ganska ymnigt öfver allt i fjälldalarna. Vid kolgrufvorna vid Advent Bay, den enda bebodda platsen på Spetsbergen, har denna fågel, egendomligt nog, börjat söka människornas grannskap och föra precis samma snyltgäststartade lefnadssätt som våra gräsparfvar.

Ofta när arbetet var så brådslande, att vi icke hunno sysselsätta oss med matlagning, läto vi oss råa ejder- och alfågelägg väl smaka.

Uppgif lifvidd (under armarne), midjevidd och kjollängd erhåller Ni till Eder figur

fullt tillförlitliga, moderna o. eleganta

Pappersmönster.

Erhållas omgående till nedanstående pris inom Sverige: Bluslif 40 öre, Kjölsmönster utan släp 50 öre, Prinsessklädning 75 öre, Reformdräkt 75 öre, Barndräktmönster 50 öre, Kragmönster (Pellerin) 50 öre, Kappmönster 60 öre, Nationaldräktmönster 1 kr.

Expedieras portofritt inom Sverige om rekvisition åtföljd af likvid insändes till

Mästern Samuelsgatan 43, Stockholm

Iduns Mönsterafd.

En gång gjorde vi äfven för roskull ett försök med att äta sälkött. Den allmänna mening var också den att dylikt kött, rätt tillagadt, utgör en kost, som ingalunda är att förakta.

Säljar funnos naturligtvis i öfverflöd. Jag räknade en gång till öfver 150 säljar, uppkrupna på isen. En liten sälkulting, som togs lefvande, hölls en tid fången ombord på "Svensksund", där han snart blef allas föklarade gunstling. Han lyckades emellertid blifva fri, då man en gång lät honom taga sig en simtur invid fartyget, bunden med sele och lina.

Vi savi sälarna liksom f. ö. beträffande allt villebråd på Spetsbergen gjorde vi den iakttagelsen, att de voro förvånansvärdt litet skott-rädda. Sköt man på en bland skocken, såg man visserligen de öfriga lyfta ett tag på hufvudet för att se efter hvad som stod på. Strax därpå betedde de sig dock åter som om ingenting händt. Förklaringen härtill låg, enligt hvad vi trodde oss finna, i djurens vana att jämt och ständigt höra knallarna från sprickningarna i glaciärerna.

En fångst af mera ovanligt slag gjordes medan "Svensksund" låg och kolade i Advent Bay. Det var en 2 1/2 m. lång haj af det slag, som norrmännen kalla kåkärning. Vidundret sköts med kula, där det gick och slog sina lofvar kring fartyget. — — —

Ja, detta är ungefär hvad en icke fackman kan ha att meddela om sina intryck och iakttagelser från djurlifvet på Spetsbergen, säger berättaren. — Men vänta! Den här plåten måste ni se. Det är af en s. k. isbräcka, d. v. s. den plats, där en glaciär afbördar sina ismassor i sjön eller "kalfvar", såsom det heter på fackspråket. Den oinvigde, som betraktar bilden, skulle möjligen kunna inbilla sig, att det är fråga om en vanlig svallis af några fots mäktighet. Jag kan emellertid intyga, att hvad man ser på plåten är ett jätteisberg, som reser sig c:a 40 meter öfver vattenytan och hvars undervattenmassa är ungefär 9 gånger så stor som den öfver vattnet synliga.

Fotografien torde f. ö. vara tämligen enastående i sitt slag. Ty sanningen att säga är det nog en smula våghalsigt att ro tillräckligt nära intill en kalfis för att kunna fotografera den. Det är nämligen så, att isberget efter hand undermineras genom smältning, och allt emellanåt — ja, ibland ungefär hvar 15:te minut kommer ett litet nått isblock af ett ordinarie femvåningshus storlek neddansande i sjön, som naturligtvis därvid uppröres i skyhöga vågor och vattenpelare. Och att det vid sådana tillfällen är litet kusligt att befinna sig alltför nära "kalfningen" kan nog litet hvar räkna ut.

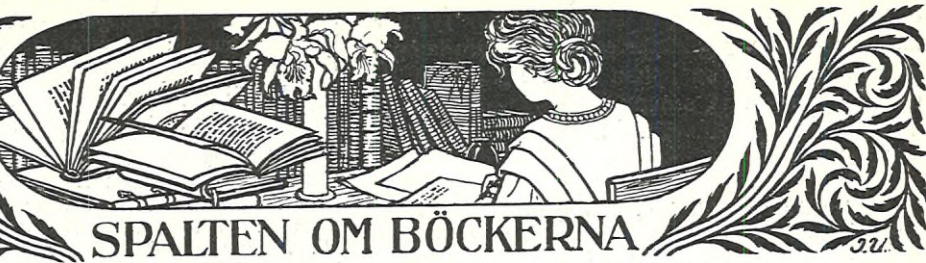
T. H.—L.

Gwens frågobyrå.

REDAN I SAMBAND med Gwens öfvertagande af vår modeafdelning "Från Rue de la Paix till Strandvägen" tillkännagifvo vi, att vi lyckats med våra nya medarbetare träffa en öfverenskommelse, som ytterligare sätter läsekretsen i tillfälle att tillgodogöra sig hennes goda omdöme, erfarenhet och stora uppfinningsrikhet i allt, som gäller toaletts område, där hon är vår främsta svenska auktoritet. Dessa Gwens egenskaper ha våra läsarinor förförligt helt säkert redan själfva konstaterat i de artiklar hon i Idun signerat med sitt kända märke. Vi påpeka ännu en gång, hurusom detta privilegium att korrespondera med Gwen i kvistiga smakfrågor och praktiska detaljfrågor är en alldeles särskild förmån för Iduns läsarinor, helt visst icke minst välkommen i de hem, där husmodern måste se till att få ut det mesta möjliga af den för hemmets försköning och den egna toaletten disponibla summan. Brefven adresseras till **Gwen, Iduns redaktion**, och måste åtföljas af **dubbelt svarsporto**.

4:de häftet af Mönstertidningen

Konstslöjden i Hemmet

SPALTEN OM BÖCKERNA

IDUNS BOKFÖRTECKNING upptar hädanefter titlarna på samtliga insända nyutkomna böcker. De arbeten, som dessutom önskas granskade af våra jackanmälare (för skönlitteratur fruherrinnan Marika Stjernstedt-Cederström m. fl., för ungdomslitteratur seminarieadjunkten Marie Louise Gagner) böra tillställas Redaktionen i tvenne exemplar. Från denna regel kunna unga undantag medgifvas.

NYHETERNA UR bokvärlden äro ännu inte särdeles många. Från sommaren kvarligga på mitt bord ett par volymer, och jag vill då först kvittera deras mottagande med några rader. Det är: *Kvinnor* af *Elsa Lindberg-Dovlette*, skildringar från minareternas stad. De inledas af en skildring öfver själfva staden, Konstantinopel, som icke väcker särskilda förhoppningar; den är journalistiskt tillräcklig, föga mer. Men man bör gå vidare. I flere af de följande historierna får man göra bekantskap med en författarinna af ett mjukt och behagfullt, en smula precöst temperament, som vackert känt och lyckats återgifva typer af unga kvinnor där bortifrån — mest intimt och lefvande i de historier, där omsorgen om lokalfärgen varit den minsta. Det är nu en gång så med exotiska skildringar: de vinna litterärt ingenting på att man smyckar dem med upplysningar. Det vi bäst behålla, blir det som suggererats oss — nu hos fru Lindberg-Dovlette en aning om den orientaliska kvinno själen. Läs till exempel historien om Sakhra, den gamle, blinde mannens unga hustru!

Också under sommaren har ett nytt enkronas bibliotek startat med: *Vägg om vägg* af *Anna Wahlenberg* (novelletter), *Lappfolk* af *P. A. Lindholm*, en väl romantisk skildring af nybyggarlif i Lappland på 1700-talet, samt *Påsa-Jan*, sagor af *Harald Östenson* (verkligen roligt illustrerade af John Bauer). Biblioteket kallar sig för "Svenska folkets favoritböcker" — och benämningen gör mig tankfull! Den ställer onekligen anspråk. . . Men hellre vill jag, som jag förut gjort, pris och förorda billighetsbiblioteken som princip, och jag fäster mig då vid en intressant nyhet i Ljus' enkronas dito, nämligen: *Johan Bergman: Ur forntidens sång*, ett urval ur antikens diktning, företrädesvis den lyriska, i svensk tolkning. En stor del af de stora klassiska namnen äro här representerade och häftet är smakfullt utstyrdt. Det är helt enkelt en liten pärla för sökaren af billig (obs. väl i bokstaflig mening!) bildning. I Frankrike får man flere af de gamle och en hel del af de inhemska klassikerna (Rabelais, Voltaire, Rousseau o. s. v.) i fullt tillfredsställande böcker à 95 centimes. När äro vi där?

Stegat är långt härifrån och till den sista romanen: *Fariséens hustru* af *Hemming von Melsted*. Kanske skulle jag föredragit att slippa yttra mig ingående om den, men inför det stora och delvis skandalösa uppseende den väckt, blir detta svårt, när man har Iduns stora läsekrets framför sig. Låt mig då först och främst säga att naturligtvis är den ingen läsning för familjekretsen. Den går — för våra förhållanden — ovanligt långt i intim skildring. Men det är icke af denna anledning boken, som bekant, väckt anstöt, utan emedan den är en pamflett, ett direkt svar på en annan pamflett i romanform, som utkom för ett par år sedan — och som för öfrigt som helhet, litterärt sedt, var denna åtskilligt underlägsen.

Det är klart att ingen författare af förnuftigt

folk lär förmenas att utnyttja sina personliga upplevelser eller intryck som litteratur. Den skall aldrig själf ha hållit i en penna, som tror att någon diktning uppstår utan verklighetens grundval. Särskildt romanen är själfvallet en konstform, där modellen blir nödvändig — ofta förvandlad till, som det heter, oigenkännlighet i diktningens verkstad; men ibland också påtaglig för hvarje invigd. Detta alltså är på sin plats. Det som icke anses vara på sin plats är att låta ett personligt bimotoiv, t. ex. hämndlystnad smyga in under arbetet — och detta är fullt riktigt.

För mig ställer sig frågan så: konst eller icke konst. Jag reagerar icke här moraliskt; det stöter mig likafullt i min rena konstskänsla, ifall afsikten, som tillåtes sticka alltför bjärt igenom i en bok, skulle vara god, skulle vara en eller annan beaktansvärd tendens. Melsteds diktarpersonlighet har alltid varit intensiv och allvarlig, och utan all fråga präglar också allvar detta sista arbete, af hvilket många sidor äro gjorda med stark konstnärlig virtuositet. Jag betonar det. Men boken förblir dock en pinsam bok. Det slag den vill ge skulle gifvits lämpligare med en knuten näfve. Skriften kan ej framträda fri från perfiditet, och vår goda smak opponerar sig också emot att vi brutalt bli inblandade i andras i hög grad privata angelägenheter. Det hjälper ej att romanen här rättvisligen kunnat taga till motto orden: öga för öga, tand för tand. Vi veta att under vissa förhållanden kan man vara skyldig sig själf att gå den gamla lagen förbi.

Detta om detta. — — —

Gustava Swanström har utgillit en liten bok innehållande berättelser, naturskildringar, lyrisk prosa: *Vildmark*. Boken har en historia, som för mig betecknar författarinns rätta väg: historien heter *Landsstrykare* och ger på några få sidor silhuetterna af ett par tre människor ut ur ödslighet och mörker. Det är ingenting märkligt, ingen realism, knappast form — och dock, jag ser och förminner dessa varelser. De ha berört min fantasi och de ge mig en stämning. Eljes glider författarinns lätt ut i det alltför formlösa, i ett ordsvall, som tröttar utan att visa oss något, en sorts berusning af själfva ämnet, som ej lyckas meddela sig åt oss. Jag ville önska sofring och mera stränghet, ty en viss temperamentets ungdomliga egenart är mig här sympatisk.

Man gläder sig åt att åter få i händerna ett dikthäfte af *Bo Bergman: En människa*. Minnes ni *Marionetterna* för ett par år sedan? De uttryckte en försynt, behärskad och manligt vek personlighet. Intet pjunk, inga åtbörder, icke ett ord som ropade. Men dessa dikter träffade djupt, de nådde strängar inom oss, som icke ofta bringades att ljuda, de väckte ett vemod, som icke var sentimentalt, en resignation, som dock bar mod att gå vidare. I fullt mått kan detsamma sägas om *En människa*. *Bo Bergman* är ingen poet af den romantiska typen och heller ingen ung älskare af de modernaste. Honnör för dem alla, om de skriva vackert

har utkommit och innehåller bland annat: drifning i metall, läderplastik, träskärning, målning å skinn m. m.

Finnes att tillgå i hvarje bokhandel samt portofritt direkt från Exp. af Konstslöjden i Hemmet, Stockholm. Pris pr häfte 60 öre.

och äkta — men när stadens buller tystnar mot natten och jag sitter ensam vid min lampa, skänker som ingen annan Bo Bergmans diktning mig något af samma tysta upprördhet som mötet med en kär vän. Låt mig få göra ett enda citat:

Jag läser om klockan, som sjunkit i djupet en gång.
Min själ är det rörliga djupet och klockan min sång.

Min dikt är en klocka på botten af hafvet, som går.
Den klämtar — men ödsligt och sällan i ödsliga år.

Du darrande klockklang i själen, jag hörde dig nyss.
En man ligger vaknen med våta kinder och lyss.

Flyktigt kan man tillåta sig att nämna: *Lasse Lucidor* af A. Waller Stenström, ett utkast i dramatisk form, men utan dramatisk bärkraft, möjligen buret af en viss rörlighet i personlistan och af idealistiskt känsliga intentioner i karaktäristiken. — *I kriget*, anteckningar från rysk-japanska kriget af V. Veresajev, flärdlöst och lefvande gjorda. — *Med isyxan, gletscherrep och skidor* af And. Pallin, förströelselektyr, särskildt att rekommendera åt den sportälskande. Onekligen friska, om ock konstlösa sidor. — *Vid svältgränsen* af Maria Sandel, noveller med motiv ur arbetarlivet i Stockholm. Om, som det står angifvet på bokens baksida, författarinnan verkligen själf är en fattig arbeterska, måste allt erkännande skänkas åt denna ansats. Boken är i flera stycken en duktig bok. — *Frida Landsorts dikter Utanför hvirveln* har jag ej hunnit läsa. Men vill ej underlåta att redan nämna denna bok af en i Idun bekant och senterad författarinna.

MARIKA STJERNSTEDT CEDERSTRÖM.

Iduns bokförteckning.

Albert Bonniers förlag:

Syndafloden; tre akter af Henning Berger. — En människa; dikter af Bo Bergman. — Bakom förhänget; en lefnadshistoria af Märta Starnberg. — En sjuttioårigs minnen; anteckningar af C. R. Nyblom. — Norrlandsresan; dikteykel af Anders Österling. — Döden inkognito; berättelse på vers af Anders Österling. — Vid pulpeten n:o 14; minnen och anteckningar af Birger Schöldström. — Bluffare; typer från Kosmopolis af Anders Eje. — En amerikan; roman af Robert Herrick. Öfvers. från engelskan. — *Nya enkronasböcker*. Mäster Olof; af August Strindberg. — Farbror Frans; af J. Blicher-Clausen. — Vid Nyårstid i Nöddebo prästgård; af Henrik Scharling. — Gyurkovicsarne; af Herczeg Ferenc.

A. B. Ljus förlag:

Lasse Lucidor; skådespel i fyra akter af A. Waller Stenström. — Utanför hvirveln; dikter af Frida Landsort. — Per Larsson; ur en jämtbondes lif af Kilian. — I Norrskan och sol; af Elf Norrbo. — Ghettons barn; en studie af ett egendomligt folk af I. Zangwill. Öfvers. från engelskan af Naemi Ossian-Nilsson. — *Nya enkronasböcker*: Rannsaktionsdomaren af Palle Rosenkrantz. — Ur forntidens sång af Johan Bergman. — Äfventyr och hugskott; af Albert Engström.

Hugo Gebers förlag:

Vid Svältgränsen och andra berättelser; skildringar ur Stockholmslivet af Maria Sandel. — I kriget; anteckningar och fälttågsminnen af V. Veresajev. Bemyndigad öfvers. från ryskan af E. Weer. — Silfver spegeln jämte andra sällsamma berättelser af A. Conan Doyle. — Själamarknaden; af Olive Christian Malvery. Bearbetning från engelskan af Cecilia Milow. — Minnen och anteckningar. En blick tillbaka på mitt lif; af Carl Fredrik Lundqvist. — Borgare och plebejer. af Dimitri S. Meresjkovski. — *Enkronasböcker*: I grus och spillror; af Emile Zola. — En droppe ur hafvet; af Annie Quiding-Åkerhielm.

Akademiska Bokförlaget: Norrlandska dagar; sångarfårdsminnen af Gunnar Mångberg. — **Björk & Börjesons förlag:** En blå bok; den tredje af August Strindberg. — **Bohlin & Cos förlag:** Vargens son; skildringar från polartrakterna af Jack London. Öfvers. från

engelskan af M. Drangel. — **Fröleen & Cos förlag:** Pariséens hustru; roman af Henning von Melsted. — **E. V. Hellströms förlag:** Ord vid Hans Magnus Nordlinds bår; af W. Rudin. — **A.-B. Nordiska bokhandeln** i distribution: Titus Livius' Roms konungasagor; Öfvers. af P. G. Lyth. — **Norstedt & söners, förlag:** Min historias historia; af Anders Fryxell. — **Svanbäck & Comps, förlag:** Anden och köttet; af Haqvin. — **Fr. Skoglunds förlag:** Sexuell etik och sexuell pedagogik; en uppgörelse med de moderna af Dr Fr. W. Foerster. — **Carl Thorséns förlag:** Bubblor från botten; af Erik Lindorm. — **Wahlström & Widstrands förlag:** Ludvig XIV:s älskarinna, Louise de la Vallière; af J. Lair. Bem. öfvers. af Walborg Hedberg. — **Åhlen & Åkerlunds förlag:** Fjället och skogen; tre Norrlandssägner; af Valdemar Lindholm.

Friskt mod.

FÖRSAGD du hvisskar: Ack, jag är för ringa att nya tankar fram i ljuset föra.

Hur mäktigt måste ej den stämma klinga, som genom larmet fångar tidens öra!

Sjung oförfärad ut med friska lungor!

Om du är ensam nu så, hvad det lider, din visa trallas af allt flera tungor och sväller ut i mäktig kör omsider.

Den vårfloed, hvilken stolta dammar bräcker, var rännil innan den fick härskararten, och den lavin, hvars åska daln förskräcker, gaf kanske herdegossens snöboll farten.

JOHAN DANIELSSON.

Mathilda Wrede.

DÅ IDUN en gång på nittioalet eller närmare bestämdt i n:r 39 för år 1895 haft fröken Mathilda Wredes biografi och porträtt, känna dess läsarinna redan hennes livsverk; denna lilla karaktärisering af hennes verksamhet må följa som en hyllning till hennes 25-års jubileum såsom fångarnas vän.

I DENNA MÅNAD kan fröken Mathilda Wrede (dotter till f. d. guvernören öfver Vasa län i Finland baron Wrede) blicka tillbaka på en 25-årig välsignelsebringande verksamhet i humanitetens tjänst. — Det är nämlign nu ett 1/4 sekel, sedan hon, den unga baronessan, första gången besökte ett fängelse för att förrätta det barmhärtighetsverk, hennes goda hjärta och klara förstånd manade henne att göra. — Hennes fader motsatte sig icke hennes bestämda önskan och så kom det sig, att guvernörens dotter blef den solstråle, som

nu, ett halft sekel igenom, spriddt ljus och värme åt de stackars samhällets olycksbarn, hvilka, utstötta ur världen inom mur och galler, få sona det, som de förbrutit mot samhällsordningen. — Fröken Wredes sätt att gå tillväga vid sina fängelsebesök är helt och hållet annorlunda, än fängelsepredikanter och botpredikerskors. — Hon utgår från den grundsatsen, att hos enhver mänsklig individ, om god eller dålig, ett om också omedvetet behof gör sig gällande att blifva bemött med höflighet. — "En rättfram ärlig höflighet förnärmar aldrig." Isynnerhet hos dem, hvilka genom sin ofta själföfvallade ställning blifvit vana att bemötas med hårdhet och förakt — väcker en höflig vänlighet de bättre känslor till lifs, hvilka aldrig helt och hållet dö hos människan, hon må vara i hvilket läge som helst. Denna teori har fröken Wrede följt, och praktiken har gett henne rätt. Otaliga äro de "förstockade själar", som hon, genom att behandla dem "såsom människor" (såsom "terminus technicus" i detta fall plär lyda) har återbördat åt samhället, direkt eller indirekt. Ty många, hvilka ingått i fängelserna för att aftjäna sin strafftid och med hat afvisat fängelsepredikanternas försök att väcka deras bättre jag, hafva tinat upp under fröken Wredes finkänsliga, glada och goda samtal, och de hafva lämnat fängelserna såsom andra människor, de hafva blifvit nyttiga samhällsmedlemmar och denna deras sinnesförändring till det bättre ha de Mathilda Wredes sant humanitära verksamhet att tacka för. Hon förmår dessa människor, dem hon vill hjälpa, att fatta förtroende till henne och de låta sig påverkas af henne så, att de omedvetet börja att se med hennes ögon och känna med hennes hjärta. Detta varma, ädla hjärta, hvilket klappar för samhällets olycksbarn, må det länge förunnas att ge af sin barmhärtighet och må det kärleksverk Mathilda Wrede i mänsklighetens tjänst inaugurerat vinna anslutning hos alla goda kvinnor, ty kvinnans makt i det goda är oändlig.

F. L—G.

Japansk konst.

HULTBERGS KONSTHANDEL vid Birger Jarlgatan har för närvarande en utställning af japanska konstföremål: gamla sällsynta träsnitt af gamla mästare från 1700-talet, det japanska träsnittets guldålder, prydnadspjäser af porslin och cloisserad emalj, af fajans och brons, dels antika, dels moderna lackerade föremål och korgsaker samt silkesbroderier.

Det är en förnäm gammal kultur, som gått sina egna underliga, från vår egen utveckling så främmande vägar, för att nå fram till denna för vår uppfattning och i jämförelse med våra möjligheter nästan infernaliska fulländning i motiv, stoffbehandling och teknisk skicklighet. Intressant är att hos en del nya konstföremål se det europeiska inflytandet göra sig gällande i mönster och färger. Denna eftergift åt den västerländska smaken är dock endast gjord af kommersiella hänsyn — en något försmädlig bugning åt Amerika och Europa, som man beräknar att, tack vare den trumf man besitter i prisbilligheten, slå på deras egen mark med deras egna vapen.

De ha en mycket hälsosamt uppfostrande betydelse, dessa japanska utställningar.

E—ER.

Sveriges på en gång elegantaste och mest användbara modejournal för hemmen. •

Iduns Modellkatalog

Fyra rikhaltiga säsonghäften årligen. Kolorerad omslag. Prenumerationspris 2.20 för helt år — 60 öre pr häfte.

Oumbärlig för alla sömmerskor och alla hem. • • • • Nu är tid att prenumerera.

Från Rue de la Paix till Strandvägen.

Klädning från Drécoll af silkeskaschmir i brungult med svarta broderier.

prägel. Deras stora popularitet måtte i alla fall, har jag räknat ut, till en stor del bero på att de i vårt hårda klimat hålla de lyckliga innehafvarinnorna varma, och det är väl det allra mest angelägna för dem, som höstetid köpa sina nya plagg? Och till och med en plyschkappa har nödvändigtvis en gång varit ny, fast de vanligen bruka bli så gamla, att de komma ägarinnan att glömma detta poetiska faktum.

Nu frågar man mig hvad som är att göra med alla dessa plyschkappor, hvaraf jag sluter att det går med dem som det lär gå med så mycket annat här i världen, man tröttnar! Detta till upplysning åt alla de damer, som gå omkring med välfyllda portmonnärer och brinnande lust att köpa sig en plyschkappa. Vill man ha ett anständigt plagg att utan bekymmer lugnt sätta på sig hvarje höst i tio års tid, då är nog plyschkappan det åtrådda idealet, men har ens själ ännu icke uppnått den för detta erfoderliga stadgan, bör man använda sina goda penningar på ett annat sätt. Och plyschkapporna, hvad skola vi göra med dem? Ni skola bära dem, mina damer, det finns intet annat att göra! Äro de en smula kantnötta här och hvar, kan man ernå ett ganska vackert och uppiffande resultat genom att kläda dem med s. k. konstsilkesgaloner, där man tycker det ser vackert ut och där man ser att det behöfs. I Paris gör man alla nya kappor af det äfven där rätt mycket använda materialet med mer eller mindre rika garneringar af snodder

MED NOVEMBER som närmaste perspektiv i horisonten ha vi till slut fått en smula verklig köld! Ja icke så att förstå, att jag på något sätt gläder mig, tvärtom har det varit riktigt roligt att under den gångna månaden dagligen ha fått tillfälle att gymnastisera sin tacksamhetskänsla, sånt är högtidligt!

Nu har i alla fall kölden kommit, och med den de vackra röda kinderna och alla brefförfågningarne, om plyschkappor bli moderna till i vinter. Det måtte finnas en stor rikedom på den varan inom landet! Det förundrar mig, plyschkappor ha egentligen aldrig varit några så särdeles billiga plagg att lägga sig till med, fast de ju onekligen alltid hafva en viss gediget förmögen

Muff och kappor från Beckoff-David. Chinchilla med guld eller silverbroderadt kläde.

och snörmakerier. Syr ni en ny kappor i plysch, bör ni ovillkorligen välja någon halfvid i paletå- eller säckfasen; de åtsittande plysch- och sammetskappor, som stockholmskorna denna höst promenera ikring medverka alls ej uppmuntrande på den kunnige betraktaren, hvarmed jag naturligtvis blygsamt menar mig själf!

Vill man kort och godt karaktärisera hvad som blir modernt i kappor, kan man säga att midjan aldrig är ordentligt markerad, och när den är det, sitter den strax nedom armarne. Dessutom äro de allra flesta plagg betydligt längre än vi förut burit dem. Till sommaren är det ju möjligt empiriboleros komma till heders igen; ännu så länge tvingar den kalla årstiden och

stilfullheten oss att gå i långa, långa, mer eller mindre tydligt empiraktiga plagg. Ärmarne äro alltid fullkomligt åtsittande, utan att de därför få vara så snäva att de äro obekväma, den passande medelvägen karaktäriserar den goda och korrekta sömmerskan. På utsidan äro de ofta försedda med en rad knappar, om garneringen i öfrigt innesluter sådana i programmet, men det har jag visst sagt en gång förut!

Jag vill, rent ut sagdt, icke tala om klädningar den här gången. Ni vet redan hvad som nu är modernt, och det som närmast blir det tarfvar, synes det mig, lite tid på sig, innan det vuxit sig så förståndigt, att vi ha skäl till eller glädje af att befatta oss med det.

Egentligen har jag mest lust att så här, när jag har så utmärkt tillfälle, säga något om, hur förtjusande jag finner de svenska unga flickorna till skillnad från all den välupprägnade onatur, som i "Europa" karaktäriseras med detta namn. Och icke sannt, det är alltid roligt att höra något behagligt om sig själf och de sina? Vore nu också de något äldre damerna i sin genre lika förtjusande som sina döttrar, så kunde Sverige sannligen ha skäl att känna sig stolt öfver sina döttrar. Men ännu så länge tycks den här mycket och okunnigt förkättrade sydlandska medelåldern och ålderdomen ha bra mycket större förmåga att vara graciös än våra egna hedervärda och icke så litet surnade "tanter". Och ändå finns det ej på jorden något så imponerande och förtjusande som en kvinna, hos hvilken lifvet och erfarenheten ristat och fårat det som en gång var idel ungdom och fräschör och kanske till och med skönhet!

Det är den kombinationen, som för oss alla, som ha något intresse för vårt utseende, bör vara det slutliga målet.

GWEN.

Mönster till ofvanstående dräkter, à 1:50 pr st., kunna erhållas från

Iduns Mönsterafdelning, Stockholm.

